

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
klas V-VIII szkoły podstawowej

Godzina wychowawcza

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Centrum Rozwoju Edukacji Województwa
Łódzkiego/Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczyciela w Zgierzu.

Autor: Joanna Sędzicka

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:

uczniów klas V – VIII szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:

nauczycieli wychowawców, nauczycieli specjalistów (pedagog, psycholog) w ramach godziny wychowawczej

TEMAT:

Stop Cyberprzemocy.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- Zapoznanie uczniów z niebezpieczeństwem, jakie może spotkać w Internecie.
- Wyjaśnienie słowa cyberprzemoc i w jakich sytuacjach i gdzie możemy napotkać.
- Opracowanie reguł kulturalnego i bezpiecznego korzystania z Internetu oraz podstawowych zasad reagowania w sytuacjach cyberprzemocy.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- powinien umieć i wiedzieć, jak zachować się w sytuacjach zagrożenia,
- posiada wiedzę, po jakich stronach można bezpiecznie surfować,
- potrafi wymienić zasady netykiety i stosuje je w praktyce,
- potrafi bezpiecznie korzystać z internetu,
- zna skutki zjawiska cyberprzemocy,
- wie, do jakich instytucji zwrócić się o pomoc.

METODY PRACY:

- pogadanka, dyskusja,
- praca z filmem,
- praca indywidualna, praca w grupach.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ankieta dla uczniów),
- Platforma MS TEAMS
- papier pakowy, mazaki (w wersji zdalnej Whiteboard)
- Formularz Forms

PRZEWIDYWANY CZAS:

45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów.

Część 2. Sprawdzenie obecności: uczniowie potwierdzają swoją obecność słownie, dodatkowo podnoszą „łapkę” na czacie.

Część 3. Nauczyciel rozpoczyna lekcję zabawą integracyjną „Sieć”, która nawiązuje do tematu lekcji.

Zasady gry: każdy uczeń, który złapie kłębek musi podać jedno skojarzenie związane z Internetem (w wersji zdalnej nauczyciel może wykorzystać dostępne w sieci generatory liczb losowych lub generatory osób – wcześniej musi wpisać imiona i nazwiska uczniów)

Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem zajęć, sygnalizuje o tym, że lekcja dotyczy bezpieczeństwa w Internecie.

Część 4. Nauczyciel pyta uczniów o to, do czego służy internet. W wersji zdalnej uczniowie zapisują swoje odpowiedzi na kolorowych karteczkach dostępnych na Whiteboard, a następnie nauczyciel dobiera odpowiedzi do podstawowych zastosowań internetu: komunikacja, informacja, rozrywka. W trakcie dyskusji nauczyciel zwraca uwagę na kwestię, że oprócz pozytywnych stron korzystania z mediów elektronicznych, wiążą się z nimi również zagrożenia i niebezpieczeństwo.

Część 5. Prezentacja filmu animowanego „Owce w sieci” (link do odcinka 1. <https://www.youtube.com/watch?v=IWHkC09L-U8>). Warto, by nauczyciel przejrzał przed lekcją wszystkie odcinki i wybrał ten, który najlepiej pasuje do sytuacji, o których chciałby z uczniami porozmawiać. Po filmie (około 3 minuty) zapraszamy wszystkich do dyskusji, której celem jest wskazanie specyfiki cyberprzemocy i jej konsekwencji dla ofiary.

Część 6. Uczniowie ustalają, jakich form przemocy doświadczają ofiary – wspólnie zastanawiają się, jak może się myśleć i co odczuwa w takich sytuacjach ofiara cyberprzemocy. W trakcie dyskusji chętni uczniowie zapisują na tablicy Whiteboard swoje uwagi i spostrzeżenia.

Część 7. Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Na wcześniej przygotowanych kartkach w czterech kolorach na Whiteboard każda z grup zapisuje swoje pomysły:

- grupa pierwsza – korzyści wynikające z korzystania z Internetu
- grupa druga – zagrożenia związane z Internetem,
- grupa trzecia – zasady bezpieczeństwa w Internecie,
- grupa czwarta – co powinna zrobić ofiara cyberprzemocy.

Po skończonej pracy wspólnie omawiamy efekty pracy grup. W trakcie dyskusji warto dopisać propozycje pozostałych osób.

Część 8. Praca w tych samych grupach, które zastanawiają się nad odpowiedzią na poniższe pytania (warto, aby działało się to w pokojach na MS TEAMS):

- Co, według Was, oznacza słowo Internet ?

- Co to są dane osobowe?
- Czego nigdy nie wolno podawać w Internecie?
- Czy powinniśmy spotykać się z osobami poznanymi w Internecie bez poinformowania o tym fakcie rodziców?
- Odpowiedz, czy długie przebywanie przed komputerem może być szkodliwe dla zdrowia?
- Zastanów się, czy od Internetu można się uzależnić?

Grupy prezentują na forum klasy swoje propozycje, wspólnie dyskutują.

Część 9. Miniwykład (warto przygotować prezentację multimedialną) i dyskusja sterowana.

Nauczyciel przedstawia uczniom tablicę z informacjami:

CYBERPRZEMOC :

- PRZEŚLADOWANIE – ograniczenie przywilejów, praw.
- NĘKANIE – stalking, naprzykrzanie się, prześladowanie.
- ZASTRASZANIE – grożenie, przemoc, lęk.
- WYŚMIIEWANIE SIĘ – kpina, złośliwość.

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA W INTERNECIE:

- korzystaj tylko z legalnego oprogramowania,
- korzystaj ze stron przeznaczonych wyłącznie dla dzieci,
- nie wolno nigdy wysyłać do Internetu swoich zdjęć oraz danych osobowych.

NETYKIETA – to zbiór zasad obowiązujących w sieci, które wymyślili sami internauci, żeby skutecznie i przyjemnie się komunikować.

Podstawowe zasady netykiety:

- nie wolno obrażać innych użytkowników sieci. Trzeba pamiętać, że jesteś odpowiedzialny za swoje działania, a sposób wypowiedzania świadczy o twoim wychowaniu.
- podczas rozmów na forach dyskusyjnych lub przez komunikatory używaj, ale nie nadużywaj emotikoniek (uśmieszków, buziaczków).
- nie wysyłaj nieprawdziwych, nielegalnych, lub niezgodnych z prawem informacji.
- do celów edukacyjnych masz prawo korzystać z materiałów znalezionych w internecie, ale koniecznie podawaj źródło ich pochodzenia.

Część 10. Prosimy uczniów o wypełnienie ankiety na temat cyberprzemocy (dostępnej np. na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej lub MS FORMS) – załącznik nr 1. Informujemy, że wyniki ankiety zostaną omówione na kolejnych zajęciach.

Zapisujemy na tablicy Whiteboard informacje, gdzie można zgłosić się po pomoc w przypadku cyberprzemocy, której doświadczyliśmy, lub wiemy, że doświadczyli jej inni:

- komunikator na stronie www.helpline.org.pl
- telefon zaufania: 800 100 100
- poczta e-mail: helpline@helpline.org.pl

Część 11. Omówienie i podsumowanie zajęć.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Uczniowie wypełniają krótką ankietę online (MS FORMS):

- Oceń swoje samopoczucie po zajęciach w skali od 1 do 5
- Najbardziej zapamiętam informacje dotyczące ...
- Chcę dowiedzieć się więcej z ...
- Chcę, aby podobne zajęcia odbywały się częściej (TAK/NIE)

BIBLIOGRAFIA:

Cyberprzemoc. O zagrożeniach i szansach na ograniczenie zjawiska wśród adolescentów – Julia Barlińska, Anna Szuster, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1 stycznia 2014 r.

Cyberzaburzenia. Cyberuzależnienia – Mariusz Jędrzejko, Wydawnictwo Von Velke, 2020 r.

Cyberprzemoc. Jak być bezpiecznym w sieci – ćwiczenia dla dzieci i młodzieży - Vanessa Rogers, 2011 r.

Zagrożenia cyberprzestrzeni i świata wirtualnego – Józef Bednarek, Anna Andrzejewska, 2013 r.

Cyberprzemoc wśród młodzieży ze szkół wiejskich – (eBook), 2015 r.

Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży – Marek Górka, 2017r.

Agresja elektroniczna i cyberbullying – Jacek Pyżalski, (eBook),

Uczeń a współczesne zagrożenia, praca zbiorowa, Towarzystwo Naukowe KUL, 2012 r.

Program profilaktyczny. Interdyscyplinarny Model Przeciwdziałania Agresji i Cyberprzemocy Technologicznej – Julia Barlińska, Jacek Pyżalski.

Bezpieczeństwo w użytkowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych, Monika Szałwska-Murmyło Anna Wawryszak, ORE, 2017

Instytut Badań Edukacyjnych, Baza Narzędzi Dydaktycznych
(<https://bnd.ibe.edu.pl/files/upload/>), ostatnie wejście.07.01.2022

Jak rozmawiać z dziećmi i młodzieżą na temat cyberprzemocy? Webinarium, data spotkania 08.06.2021r.

ZAŁĄCZNIKI:

- Załącznik 1 – Ankieta dotycząca cyberprzemocy

Załącznik 1. Ankieta dotycząca cyberprzemocy (jest ona niewielką modyfikacją ankiety zamieszczonej na stronie Bazy Narzędzi Dydaktycznych Instytutu Badań Edukacyjnych)

Drodzy Uczniowie!

Celem tej ankiety jest poznanie Waszej opinii na temat cyberprzemocy. Jest ona anonimowa. Odpowiedz szczerze i zgodnie z prawdą na wszystkie pytania.

1. Ile czasu dziennie spędzasz korzystając z Internetu?

- 0 – 1 godz
- 2 – 4 godz
- 5 godzin i więcej

2. Czy wiesz, czym jest cyberprzemoc?

- tak, mam dość dużą wiedzę na ten temat
- tak, ale moja wiedza nie jest wystarczająca
- nie

3. Czy doświadczyłeś/aś osobiście przemocy w sieci (np. w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania, ośmieszania, itp.) ?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

4. Jeżeli na poprzednie pytanie odpowiedziałeś/aś TAK, jaka to była przemoc? (możesz zakreślić więcej, niż jedną odpowiedź)

- rozsyłanie kompromitujących materiałów
- rozsyłanie treści prywatnych

- włamania/kradzież kont
- tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych
- wulgaryzmy stosowane względem mojej osoby
- poniżanie
- zastraszanie
- ośmieszanie
- szantaż
- inne
(jakie?).....

5. Jeżeli przemocy w sieci doświadczyli Twoi koledzy/koleżanki, jaka to była przemoc? (możesz zakreślić więcej, niż jedną odpowiedź)

- nie mam wiedzy o takich zdarzeniach
- rozsyłanie kompromitujących materiałów
- rozsyłanie treści prywatnych
- włamania/kradzież kont
- układanie i tworzenie kompromitujących stron internetowych
- wulgaryzmy stosowane względem mojej osoby
- poniżanie
- zastraszanie
- ośmieszanie
- szantaż
- inne
(jakie?).....

6. Jeśli spotkałeś się z cyberprzemocą, opisz krótko, jak na nią zareagowałeś/aś.

.....
.....

7. Jak można, Twoim zdaniem, przeciwstawić się cyberprzemocy?

.....
.....

8. Wymień osobę, którą poprosiłbyś/siła o pomoc , gdybyś stał/a się ofiarą cyberprzemocy (możesz zakreślić więcej, niż jedną odpowiedź).

- kolega/koleżanka
- rodzice
- rodzeństwo
- nauczyciel
- psycholog szkolny
- pedagog szkolny
- policjant
- nie znam takiej osoby
- inna osoba (kto?)

.....

10. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy w stosunku do siebie lub innych osób?

- Nic złego się nie dzieje, ignoruję ją całkowicie
- niekiedy ktoś robi to dla żartu, to nic złego
- nie przeszkadza mi takie postępowanie

- szukam pomocy
- inne
(jakie?).....

11. Do czego, Twoim zdaniem, może doprowadzić cyberprzemoc?

.....
.....

12. Czy bez Twojego pozwolenia wykonano Tobie zdjęcie lub nakręcono filmik ?

- tak
- nie
- nie przypominam sobie

13. Słyszałeś/aś o organizacji lub serwisie internetowym, które udzielają pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą?

- tak
- nie

14. Jeśli na pytanie 13 odpowiedziałeś/aś TAK, to o których? (możesz zakreślić więcej, niż jedną odpowiedź)

- Fundacja Dzieci Niczyje
- Akademia Bezpiecznego Internetu
- Helpline.org
- Kampania społeczna „Dziecko w sieci”
- Dyżurnet.pl
- Safer Internet
- Sieciaki.pl

Inne (jakie?)

.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety